

M
Aalt. O. 31/20.1.1997

ESIHISTORIALLISEN KOHTEEN TARKASTUS

Tarkastanut Hannu Kotivuori Aika 6.10.1995

Kohde kivikautinen asuinpaikka Kunta Tornio

Ajoitus pyyntikuoppia Alue Ylivojakkala/Varajärvi

mesol.kivikausi - /rautak.? Nimi Mäntymaa N/E

Mj-rekisteri n:o 84/85

Mj-luokka I/III

Peruskartta (n:o, nimi, vuosi) 2631 08 VARAJÄRVI

Peruskoordinaatit: x = 7354 43-72, y = 522 74-96, z = 122,5-127,5

Yhtenäiskoordinaatit: p = _____, i = _____, k = _____

Suunta ja etäisyys kirkosta tms. Tervolan kirkosta 26 km luoteeseen

Mj:n laajuus (alueen rajakoordinaatit lisäykseen) _____

Kylä, kaupunginosa _____

Alue (kylän osa, kortteli tms.) _____

Tila, palsta, tontti tms.; RN:o; paikan lähempi nimi Rno 8:25

Omistaja, vuokraaja, osoite, puhelin _____

Aikaisemmat tiedot (verfikaatit, tarkastukset, tutkimukset, mj-luettelot, kirjallisuutta) ks. lähemmin TORNION MUINAISJÄÄNNÖSINVENTOINTI 1993 (Alakärppä & Eskola & Krankka & Ylimaunu

Aikaisemmat löydöt (museonumerot) KM 28193:1-15

Tarkastuslöydöt otettu talteen oliivinharmaa, tumma pii-iskos^x ja piin kaltainen, harmaa "sertti-iskos" (KM -)

x dolomiittia?

Liitteet: peruskarttaote, muita karttoja peruskarttaote
valokuvat neg. _____, diat n:o _____

Tarkastuksen aihe Tervolan, Kemin ja Keminmaan sekä Tornion sora-
alueihin kohdistunut tarkastusmatka 5. - 6.10.1995/museoviraston
matka-avustus/ Maa- ja vesi Oy:n (Helena Saatsi) Helsingistä välit-
tämä tieto ko. kuntien hankkeesta kartoittaa soravaroja osin muinais-
muistokohteita sisältäviltä alueilta

Ympäristö (rakennukset, tiet, vesistöt, hiekkakuopat ym.; karttaluonnos, mikäli
muutoksia peruskartasta) laajan soranoton pääosin tuhoama alue (ks. inv.
kert.)

Kohteen kuvaus (maaston laatu: pelto, metsä, ranta tms.; Muoto: mäki, rinne tms.
Maaperä: Kasvillisuus. Huomiot kohteesta. Aikaisemmin tutkittu osa. Koekuopat jne.,
Muutokset aikaisemmasta. Nykyinen kunto.) ks. inv. kert.

Paikalla on jälkiä Oulun Yliopiston tutkijoiden koekuopituksesta
Mäntymaan pohjoisosassa, kivikautisten löytökohteiden vaiheilla,
suon reunassa olevalla äestetyllä ja mäntyistutuksilla uusitulla
alueella. Koetoksella on tutkittu sektori myös suppilomaisesta
tavanomaisesta pyyntikuopasta (inv. kertomuksessa kuoppa II, kartta-
luonnos 1:2000). Pyyntikuoppa kuuluu kivikautta nuorempaan "malliin"
ja lienee rautakautinen tai historiallisen ajan alun muinaisjäännös.

Kuoppa I lienee samaa sukua ja alueella on voinut olla enemmänkin kiviikautta nuoremman toiminnan jälkiä, ainakin pyyntikuoppia.

Kvartsi-iskokset keskittyvät kuopan II lounaispuolen pariin alimpaan suoreunan myötäiseen aurasojaan. Paikalla on runsaasti kvartssia, joukossa selviä, retusoituja esineitä ja ytimiä. Palaneita kiviä on vain vähän, samoin palomaajälkiä. Hieno hiekkamaa on löytökeskittymien vaiheilla hieman värjäytynyttä "kulttuurikerrostumaa". Aineisto antaa käsityksen mesoliittisesta löytökoosteesta. Piin kaltainen harmaa "serttipala" oli ojassa istukkaan nro 48 alla (kivilajimääritys epävarma). Toinen piiksi kutsuttu tumma iskos voi sekin olla lähinnä dolomiittia tai vastaavaa ainesta. Ainakin jälkimmäinen iskos osoittaa, ettei paikka ole puhtaasti kvartsiaineiston varassa. Liusketta ei ollut havaittavissa. Arvioni mukaan löydökset ovat mesoliittisen kiviikauden loppupuolelta (ehkä n. 5500 - 4500 eKr.), jolloin kohteen absoluuttinen korkeus ei olisi määräävä seikka. Syynä ympäristön soistumiseen voi olla vesistöjen yleinen lasku, maannousun aiheuttama kallistuma tai muu "luonnollinen" selitys. x)

Alueen laajuuden arviointiperuste _____

Luokitusehdotus perusteluineen _____

Ehdotus suoja-alueeksi perusteluineen _____

Havaintomahdollisuudet _____

Opas _____

Rauhoitustoimenpiteet maastossa (yhteys maanomistajaan, kiireelliset ilmoitukset jne) _____

Tarpeelliset jatkotoimenpiteet _____

Lähilöytöjä _____

Perimätieto (kertoja, ikä) _____

Huomautuksia _____

Selostus jätetty

Rovaniemi

10.10.1995

paikka

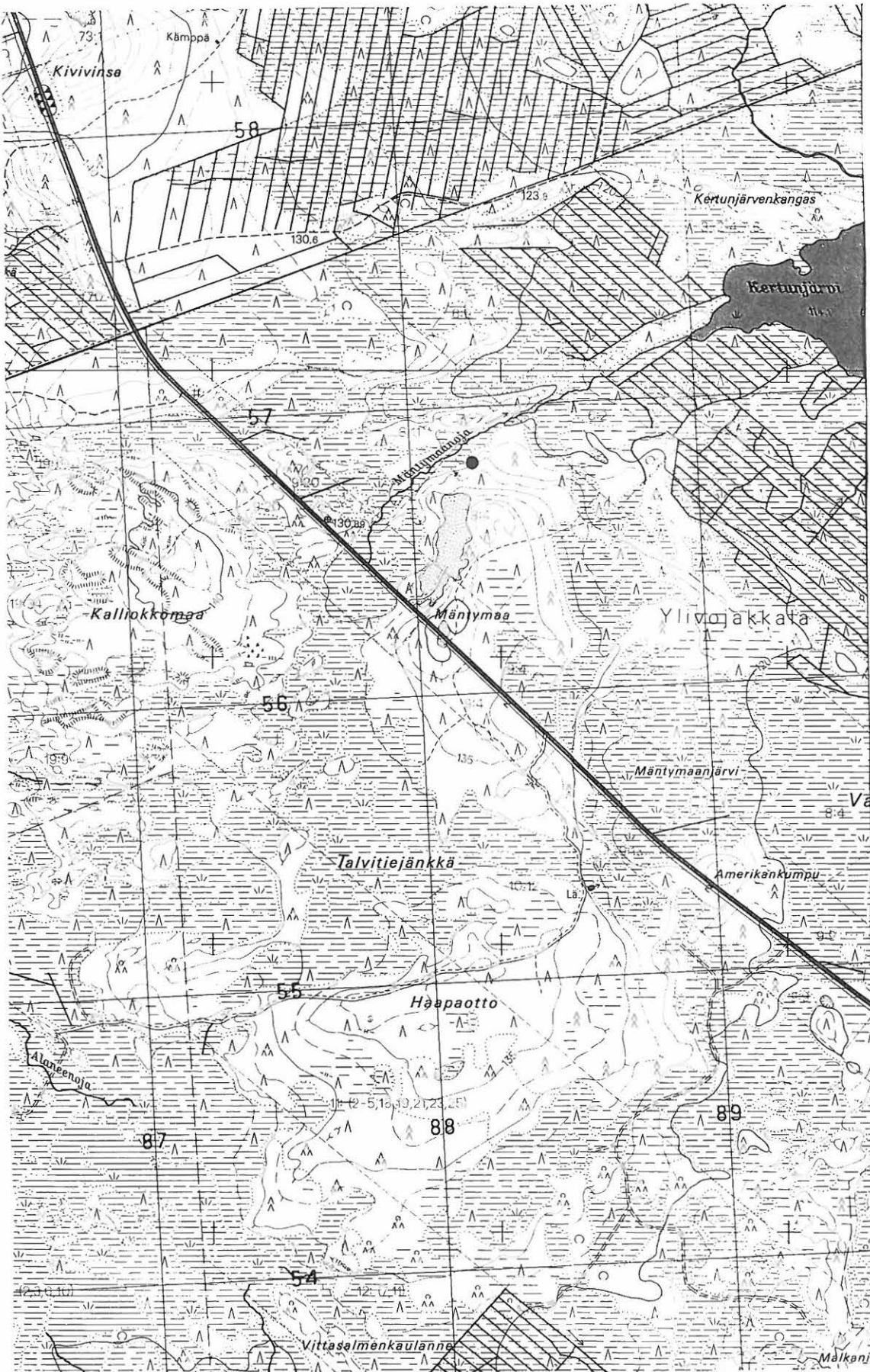
päiväys

allekirjoitus

Lisäyksiä

x)

Ei kuitenkaan voida sulkea pois sitä esitettyä mahdollisuutta, että kohteen absoluuttinen korkeusasema olisi suoraan myös ajoittava tekijä, jolloin paikka olisi ainakin Ancyclusjärven aikainen kohde. Mikäli paikalta löytyisi esimerkiksi merellistä osteologista ainesta jälkimmäinen tulkinta saisi uskottavuutta. Ainakin teoriassa tulee huomioida myös se vaihtoehto, että kohde on sisämaan pyyntipaikka nyt soistuneen Mäntymaanojan reunuskankaalla.

7356

keskeinen
löytöala
kvartssia
piitä

Peruskarttaote 2631 08 VAREJÄRVI.